

## NAPLÓJEGYZETEK ÖNNÖNMAGAM ELÁRULÁSÁRÓL

"Megnézheti magának majd húsz esztendő múlva a maga anyaszentegyházát...", hallottam éppen húsz éve a Cézár egyik rangos gyermekétől. Nincs ezzel ellentétben, hogy ma már a Cézár kezd vigyázni arra, hogy ne mondjak csúnyát az "anyaszentegyházról", amelyet ő - túl minden elvi fenntartáson és áthidalhatatlanságon - úgy kezd egyre inkább a magáénak tekinteni, ahogy nőnek az én gondjaim, hogy mennyire az én anyaszentegyházam az, amit most húsz esztendő múltán láthatok.

Ki hitte volna 25 éve! Hogyan lett 2-3 év alatt kezes bárány, aki 44-ben még foggal és tíz körömmel hajlamos volt infulásan Kárpátokat védeni. S hogyan lett pár év múltán kezes bárányból "megtért térítő". Nos, semmi sem új a nap alatt. A "trón és oltár szövetsége" mélyebb tradíció, semmint hogy ad acta lehetne tenni máról holnapra. Róma is éppen húsz évig tartotta magát, s 64 végén időtállóan nyilvánította az új Cézárt: tárgyalt. Ha mégis van valami újdonság a dologban, hát annyi, hogy az ateista cézár sem veti meg az egyház szolgálatát. Hát annyi, hogy az ateista cézárral is tud az egyház azonosulni. Az egymásrautaltság ősi és konstantini szituációja ez. Oly csekélység, hogy van Isten vagy nincs, nem teheti érvénytelenné ezt az egymásrautaltságot.

Hogyan is nézem én ezt a húsz esztendő utáni anyaszentegyházamat, amelynek helyi vezetői 61 tavaszán az egyház és állam közös ellenségeinek minősítik testvéreimet, nővéreimet, akik Krisztusért bilincset hordanak; s anyaszentegyházamnak római vezetői e helyi vezetőket 64-ben érsekké, s püspökké emelik? Hogyan is nézem? Nem finnyáskodva nem royalista-módra, nem ellenségesen, nem idegenül. Mindenekelőtt és ismét: "Üdvözet a győzőnek!" Igazolta a szövetséget folytató magas klérust, klérust és nem-klérust - az idő. A szélsőségek elbuknak. A kompromisszum megy tovább. "Alighanem a Maga által annyit szidott nyárspolgár-katolikusok fogják fenntartani Magyarországon az Egyházat" - mondta kedvesen egy ízben - úgy 50 körül,

Frida néni. Pár éve rám kérdeztek: Valóban úgy gondolja, hogy a magyar katolikusok kedve ellenére történnek a megegyezések? Nem úgy gondolom, válaszoltam. Tudom, hogy a magyar katolikus papok 80 százalékának az az igénye, hogy baj nélkül mondhassa a Dominus vobiscum-ot, s a hívők 90 százalékáé pedig, hogy ugyanúgy felelhesse rá az Et cum spiritu tuo-t. Ami megfelel az erőviszonyoknak, az jött létre 20 esztendő múltán. Én kisebbségi nézetet képviselek.

Alighanem túlságos a megértés bennem. "Ha te nem is, de az utánad jövők a marketinged alapján elárulják azt, amit életeddel építettél!" - hangzik a belülről jövő kritika. Úgy látja, hogy megtorpanok, hogy folytatni akarom a régit, a halálra váltat, a megbotránkoztatót, a Jézust meghazudtolót. Arról volna szó, hogy jobban hiszek a hagyományos erőkből, mint "balos" testvéreim; hogy kevésbé hiszek önmagunkban, mint balos testvéreim. Amit most mondtam, vallomás. De csak vallomás és nem skizofrénia. 49 januárjában lettem a Filippi levél Jézus portréja alapján keresztény, s azóta másban sem hiszek, mint a jézusi életalakításban és közösségben. Hittem abban is, hogy a jézusi életalakítás keveretlen tisztaságának megismerése jézusi életalakítókat fog teremni. És ma is hiszek benne, de piano. Alakítók hiányában torzult el az alakítás képe - egykor. Alakítók hiányában nem merem elhatárolni magamat-magunkat az alakítók hiányában olyanná-amilyenné lett múlttól - ma.

Az elhatároláshoz nem kell semmi más, csak egy kis tudás és gőg; legalábbis e kettő is megteszi, ha nincsen más. A jézusi életalakításhoz viszont tettek kellene, s e tettek nélkül az elhatárolás a gőgünkön kívül ugyan mit táplál?! Mennyi 25 év előtti büszke elhatárolót ismerek, akiknek az idő nyilvánvalóvá tette, hogy semmi másra nem képesek, mint a kockázatmentes Et cum spiritu tuo-ra. Hol van a 40-50 évesek nemzedéke, amely fenntartotta volna a maga elhatárolását? Leszoktak róla, amikor nyilvánvalóvá vált, hogy nem tud megszületni bennük a tett. A 20 év körüliek elszántsága - sarumegoldó templomi tisztelettel járulok elébe - még nem tett. Megszülethetik belőle és elvetélhet benne. Ez a lehetőség a 20 év előtti nemzedékben - statisztikai egyértelműséggel - negatívra fordult. Csak szabályerősítő kivételek vannak. A legígéretesebbek döntő többsége szóba sem áll egykori eszményeivel.

Kinek van itt más tapasztalata? Ha van, mért nem szól, hogy megtámogassa reményem?! Ily tapasztalat nélkül az elhatárolás számomra egyet jelentene a piszkos víz kiöntésével, amikor nincs még helyette tiszta. Sőt azzal is, hogy a fürdővízzel kiöntöm a gyereket is; az intézménnyel együtt magát a Gyülekezetet s a Gyülekezet Fejét vetem el. Tisztában vagyok a mondat súlyával. Azzal, hogy éppen

tőlem felette furcsa az ilyen mondat, szinte mazochizmusnak hat. Így védeni azt, akinek kezétől csattan arcomon a korbács ütése. Mégsem tudok másképp gondolkodni. A mi közösségeink - bármelyik pillanatban nincsenek. Nem arra gondolok, hogy az aktualizálódó kockázat oldja szét tartó kötelékeit. Tönkremehetnek még a potenciális kockázat időszakában annak következtében, hogy évek múltán sem tudják a tagjai, hogy akarnak-e valamit, vagy csak szívesen fogadják egy képzetesebb személy őket szórakoztatását. Még az egyre fogyó és öregedő egyházközségi-templomi közösség is stabilabb ennél. Csak el kell mennem ifjúságom városába. Akiknek elébe éltem az egyházat megifjító közösségek eszményét - nem is olcsó áron, szépen eljárnak a templomi közösségbe, áldoznak is, de egymásról tudni nem akarnak. S ha mégis sor kerül valamiféle találkozásra, keményen védik ellenében a "keretet". Egyik legnagyobb reményem - ma is kegyelmi életet élő férfi - a jelen püspök atyának szellemi s erkölcsi magas kvalitásairól tartott nekem előadást... Szó nélkül hallgattam.

Negyedszázad múltán született-e meg valami törekvéseinkből, olyasmi, ami feljogosítana bennünket arra, hogy a "klerikális szervezetek" összecsuklásáért imádkozzunk, mert utána a testvéri közösségek majd továbbviszik az egyház életét? Mivel nem látok ilyesmit, ezért a klerikális szervezetet akarom erősíteni. Én az egyházközség életét szeretném építgetni-szépítgetni. Én az egyházközségben akarom keresni a ma lehetségesből a holnapra lehetségesbe vivő módozatokat. Nem azért, mert makacsul ragaszkodom a "lelkipásztori marketing"-ben megírtakhoz, hanem azért, mert nem látom negyedszázad múltán sem azokat, akikre reá lehetne bízni a Test ügyét. Olyan kevesen vannak. Egy fecske nem csinál Titokzatos Testet.

"Illet szerénység mindenütt" - mondta az öreg Arany. "Ha az egyházban a történelem folyamán valamiből lett valami, az mind az alázatban fogant", mondta a csoportmunka hajnalán 50-ben Tatán a csoportmunkával kapcsolatban Sanyi bácsi. Gyermekbetegségnek érzem azt a nagy-nagy öntudatot. Félek a keserves ébredéstől.

**1972**